

Yanduuya paarikurima, maa ta ninti wẽrun buu den nɔɔre, yiro ta boti

Daa ta seena paarikurima maa

Traduit par: TCHOROUÉ Nahini et MANTE Nahini Rogatien

Sa maa ti ta yini sa, yiri saaro yirimma, maa yiriba bà maasi bà ta boti, nà wẽrun buu bà ta boti dà mɛɛ, dà maɲima i yonda pɔpɔɔra-di, fɔɔku kuu ta boti tonooma, yaa porima na bansire kù tori, yanduuya mii,

Sa maa ti ta yini sa, wẽrun buu yiro ta boti, bù buutooma kpaande-di basi kpantima, dà n boti yanduuya, danda maa-di seke, bà ta tonte sa, fɔɔku kuu mii yiriba ta da i boti wẽrun sa bà i yau, bà i tammaa , sa maa bà baɲa ta bà p ɛɛ, bà i ba d ɔɔri sa yonɔ n ba pɔnti dà tori, danda-di yonda kpɛɛnda munda, daa yiriba ta da i kpɛɛsiti,

Sa maa ti ta yini sa, dà bibiri-di sa bà caabe wẽrun buu yiro ta boti nà paarikurima, maa tori baa, bà ka yaasireti yonɔ, sa ò maa kan paana maa ò ta da d ɛbiri, ò ta ba basiti yɔɔrima,

Sa maa ti ta yini sa, dà sɔɔti-di, sa daasitɔɔku n i bo tinkpanya tiire,

Sa maa ti ta yini sa, yanduuya yiriba seɲi-di na paarikuri pɔpɔɔma mii, sa bà da tamaati-di, wẽrun buu den nɔɔre dà paarikurima ta tɔ yiro, ò yirimma tori, sa pee na doo bà wẽrun mɛɛ-di, bà maa n seɲi sa bà teetena tɛkirooma, sa mà sooki mà basina, fɔɔku n saɲina yiriba tori nà ba yon bà tonooma,

Sa maa ti ta yini sa, tinkpanya yaa ta tɛɲɛ paarikurima maa, yà tonte-di, na yanduuya katoo kpɛɛnde teetooma, sa yà da seke-di, yanduuya mii, yiriba n maɲi wẽrun na fokooma maa bà ta boti,

Sa maa ti ta yini sa, wẽrun na fokooma maa yiriba ta boti, dà bibiri-di namma sa, bà maasi bà womma n i doori dà yini,

Ti tɛɲɛ paarkurima maa, sa ma i daa yiriba, na tinkpanya yà maasi yà ta da i tɔɲiri, maa tori, yiriba bà maasi, nà tiɲu yerenti caasu sù maasi, baa ta t ɛn dà paarikurima maa yaama, bà ta da yẽɛmbɛ bà dɛɛbɛ cɔsu sù maasi, mammansima na kɔɔrima cɔsu, bà sekema yiriba n dɛɛbɛ dà paarikurima na dà fokooma, bà maa seke na cɔsu suu bà ta da i dɛbiri baɲa-baɲa, dà ka i tinkpande cɔsu ya yanduuya cɔsu ka-di, dà paarikurima seɲima nà ma dɛɛbooma mamma dà tanni weena maasi, dà ka i tinkpanya yiriba tori ka-di, ya tinna naa ta kaaritina tɔɔna, tori ka-di.

Nɔɔ fon pɔpɔɔre

Yiriba bà maasi, bà bà dɔri bà mɛɛ-di, bà fokooma na bà yirimma mii. Bà boti-di baɲa na bansima, bà maa da i fɔɔna bà tɔɔba, nà kpeetɔɔre-di.

Nɔɔ fonde 2

Baa wān, ò boti-di, daa den nɔɔre ta bo maa paarikurima mii, dà maasi dà wẽrun, dà maa paa, bà batiri yonɔ yomma tori, sa maa ò ka i yiri bitiriwo ya yiriporiwo ka-di, ò ka i pee ya doo ka-di, ò timma tori, ò wẽndaaribu tori, ò kunu-kunu caafa tori, ya ò bansima tori ka-di, nɛɛ ò ta yerinne dà tori, ya ò botima tori ka-di, ò d ɔrima tori, yà tɔɔ yomma tori ka-di. Na tɔɔma, da paa bà batiri yonɔ ò tinkpande dee ò ta borunna dè wima tori, dè paarikurima tori, ya dè kpɛmma tori ka-di, dà tinkpande ka nɛki dè i see dè yon, yà dè ka ba see dè yon, baa dè ka kaaritina tɔɔ yonde ka-di, ya bà tèn ka ba dè tɔ wẽrun bù maasi, sa dè seena dè yon ka-di.

Nɔɔ fonde 3

Yiro ò maasi, ò boti-di fɔɔku, fokooma, na ò i bo nɛɛ kpantama ta paa, dà wẽrun.

Nɔɔ fonde 4

Bà ba yommireti yongo, ka-dan, da i tɔɔ yongo-di da i boti, ò fokooma mà maasi mà wẽrun, yommitu na yommina tɛnooma, dà ciri-di, dà basima mà maasi mii.

Nɔɔ fonde 5

Bà ba yommireti yongo, ya bà wo basi yonda ka-di, dà mun yakiri ò yirimma, ya dà wò saakire ka-di.

Nɔɔ fonde 6

Yiro ò maasi, ò boti-di sa nɛɛ nɔɔre ò ta bo, bà i yini daa den nɔɔre wẽrun ò ta boti, na daa den nɔɔre ò ta boti sa ò da basi sa maa paarikurima ta bibi.

Nɔɔ fonde 7

Yiriba bà maasi, bà mɛɛ-di paarikurima cɛ, paariruma maa bà cabiri dà mɛɛ-di, dà maa paa batisi yomma. Yiriba bà maasi, paarikurima bà cabiri dà mɛɛ-di, maa tori batisima maa ta da buute paarikurima maa, ya daa den nɔɔre ta da kpaan dà batisima, dà ta ba yaasireti yongo.

Nɔɔ fonde 8

Yiro ò maasi, ò boti-di wẽrun sa ò taka booti-damma, bà ka buute ò wẽrun buu nɔɔre ò tinkpande paarikurima ta wò tɔ, ya paarikuri tɔɔ yomma ka-di.

Nɔɔ fonde 9

Bà ba sookiti bà dii yongo wẽrun, bà wò finni, bà wò bare yommi deeka, ka-dan bà wò yiire tiɲu.

Nɔɔ fonde 10

Yiro ò maasi, ò boti-di wẽrun buu ta mɛɛ na tɔɔba , sa bà won ò yaama booti dammu buu ta dɛbiri yaa porima bù mii, yiriba kutire nuɲa, booti dammu buu ta da yisire wẽrun buu nɔɔre ò ta boti, na daa den nɔɔre paarikurima ta bibi sa ò basi, buu ta da wɛtɛɛsi, bù yẽn mamma, daa ta seena bà ò wò boo bootu, dà ka dɛbiri paarikurima.

Nɔɔ fonde 11

1. Woo den nɔɔre bà ta dee ò basi yɔɔrima, yongo bà wò tuureti yaama, bà tèn ka ba wò boona yommi deeka, yiriba kutire nuɲa, sa bà maa wò tɔɔ wẽrun bù maasi sa, ò sooki ò yaana porima.
2. Bà ba bareti yongo yommi deeka, basima maa bà mun ta cuki, ya dà mun ka mɛɛne paarikurima tèn bà mà dakoo, sa dà i basi y ɔɔrima, tinkpande paarikurima, ya yanduuya demma mii ka-di. Mà borika maa-di, bà ta bà sookiti bà ka boina yongo, bà wo tɔɔ binya yaa ta miɲi yaa paarikurima ta bire, wende dee ò ta basi yɔɔri yomma.

Nɔɔ fonde 12

Yongo ba sookiti ò buute paarikurima, ò yuɲi t ɔɔ dɛɛno fɔɔku mii, ò yete mii, ya ò daasitɔɔku na tɔɔba dà mii ka-di, ka-dan, bà saakire ò yuubu si, ya ò beere sisima ka-di. Yiro ò maasi, paarikurima ò cabiri-di, dà basima tori.

Nɔɔ fonde 13

1. Yiro ò maasi, ò boti-di w Ĕrun sa ò i conni sa maa ò ta n Ĕki, ò tonni ò yeeka tinkpan yonde mii.
2. Yiro ò maasi, ò boti-di w Ĕrun sa ò yeri tiŋu baa siku, na ò deŋu, ò maa boti-di w Ĕrun sa ò kpinikun ò tiŋu mii.

Nɔɔ fonde 14

1. Bà ka basiti yiro kpantamma ò tiŋu mii, ò boti-di w Ĕrun sa ò cɔɔsi karooka, bà maa wò daaari tin dɛɛŋu mii.
2. Dà w Ĕrun maa, ò da bù daka namma-namma sa ò sɔɔ sa, kpantama maa bà ta ò basiti dà, mà buute-di ò tiŋu paarikurima, ka-dan maa yanduuya paarikurima ta bire.

Nɔɔ fonde 15

1. Yiro baa wān, ò boti-di w Ĕrun sa ò i boti ò tinkpande dɔɔriti sabaya.
2. Yoŋo ba sookiti ò yeerina tɔɔ dɛɛŋo dà sabaye, ka-dan bà wò yeerina w Ĕrun buu ò ta boti, ò ka n Ĕki sa ò i boti tinkpan dɛɛnde dɔɔriti sabaya.

Nɔɔ fonde 16

1. Bà ka faki binya yaa da ta bibiri, dà maa paa bà batiri yoŋo ò borika tori, ya ò tinkpande tori, ya ò w Ĕndaaribu tori ka-di, pee na doo, bà boti-di w Ĕrun, sa bà kpaa bà tɔɔba, bà daka yete. Bà w Ĕrun maa mɛɛ-di, pee kpaama cɔkɔ mii, bà tɔɔba kpaama fomma mii, ya bà yeeramma mii kan ka-di.
2. Pee kpaa yomma maa ba basiti, pee na doo bà ka ba wonamma.
3. Yete-di, tiŋu mii dam pɔpɔɔbu. Kufɛnema na ò tinna, bà boti-di sa bà dè caabe.

Nɔɔ fonde 17

1. Yiro baa wān, dà ka i ò yon, ya na tɔɔba ka-di, bà boti daa bà ta see, dà w Ĕrun.
2. Yoŋo maa bà sookiti ò fɛti, daa tɔɔ dɛɛŋo ta see na w Ĕrun.

Nɔɔ fonde 18

Yiro baa wān, ò boti-di ò bansima, ò baŋa p ɛnsima, na ò w Ĕndaaribu tonnooma, dà w Ĕrun ; dà w Ĕrun tori maa-di, ò ta da sooki ò tɛkiri ò w Ĕndaaribu sa maa ò ta n Ĕki, ya ò bansima ka-di, ò da sooki-di ò daari ò w Ĕnde, sa maa ò ta n Ĕki, ya ò tɔkɔ ò bansima ka-di, da ka i ò yon, ya na tɔɔka-di, dà ka i na mammalsima, basima, ya kaakun ka-di.

Nɔɔ fonde 19

Yiro baa wān, ò boti-di ò baŋa na ò yaama dà w Ĕrun, buu den tori, ò ta paana sa ò i dɔɔri sa yoŋo dà wò pɔnti ò yaama tori, ò maa boti-di w Ĕrun sa ò kpɛɛsi bà wò maasi yaama maa ò ta n Ĕki, ò maa dasooki-di ò mà tɔkɔtire parade dee nɔɔre ò ta n Ĕki, sa maa borika ò ta da sooki.

Nɔɔ fonde 20

1. Yiro baa wān, ò boti-di w Ĕrun sa na ò tɔɔba, bà tɛŋɛ kaatooya.
2. Bà maa bà yunɣireti yoŋo kaatore mii, na w Ĕrun.

Nɔɔ fonde 21

1. Tiŋu yiriba bà maasi, bà boti-di w Ĕrun sa na bà yon, bà i bo, n ɛɛ bà ta yau tiŋu consirooma yaama, dà da sooki-di, dà i na bà mumba, ka-dan na bà yiriba baa bà ta tonsi bà mumba.

2. Tiŋu yiriba bà maasi, bà wẽrun mɛɛ-di, sa bà puke bà tiŋu kufɛnema yerisu.
3. Maa tiŋu yiriba ta tonte, mamma-di, kù paarikuriba ta da ì kù consireti ; dà tonooma tori maa, saba doosibu buu den mii kunnu-kunnu ta paa, bù tòn da basi-di, tantande na tantande, yiriba bà maasi bà wẽrun ñ ì mɛɛ dà doosima mii, yonŋo maa da i mii woo tɔɔ ta doo, saba doosibu paarikurima maa ta kpɛɛsiti sa yiriba bà maasi bà ì boti fokooma, bà da ì mà dɛbiri-di.

Nɔɔ fonde 22

Yiro ò maasi, sa maa ò ta ì tiŋu bika, ò boti-di wẽrun sa dà tiŋu ñ ì wò paana bitì yonŋo, sa maa ò ta da daka wẽrun buu paarikurima ta wò tɔɔ maa, dà ka i kpentibu cɔkɔ yini ka-di, ya ò fɔɔku tori ka-di, ya ò kaakun tori maa kan ka-di, maa ò ta da i botina yirimma, ò wẽtina yiri tiiriwo, na ò tiŋu demba ya yanduuya demba ka-di bà w ẽerooma, maa ta borunna ò tinkpande basima na dè kpaatiya mii.

Nɔɔ fonde 23

1. Yiro ò maasi, ò boti-di wẽrun sa ò puke yerika, ò maa boti-di fokooma sa ò tonni yerika kaa ò ta nɛki, na ò tɔɔba maa, na baa bà ta pukirina yerika kà yon, bà wẽrun mɛɛ-di, ò maa boti-di maakan wẽrun, sa bà wò caabe yeri paama tori.
2. Yiriba bà maasi, bà ditifa faa bà ta bà dɔrikiti, fà da ì mɛɛ-di, bà yerika ka mɛɛ, dà maa paa batisima.
3. Woo den nɔɔre ta ì yerento, ò boti-di wẽrun sa ò dikitifa ñ ì mɛɛna ò tɔɔba, fà wò pɛnsi, maa ò ta da sooki, onŋo na ò yete demba, bà fɔɔku ñ ì tiiri, bà maa da wò tɔɔsɛna-di, dà ka bibi, daa den nɔɔre da ta wò bibi sa ò caabena ò fɔɔku.
4. Yiro ò maasi, ò boti-di wẽrun sa na ò yerenti tɔɔba, bà tɛŋɛ kaatooya, ka-dan ò yunŋi yerenti kaatoore dee ò ta nɛki dè mii, bà yerika saŋirooma tori.

Nɔɔ fonde 24

Yiro ò maasi, ò boti-di fɔɔsima na yɔkɔɔtun dà wẽrun, dà tori, ò dɛɛrida baa nɔɔre ò ta pukiri yerika bà da ì fakasi-di, ò maa tòn da i botina-di fɔɔsire, dee maa ba cɛtanti ò ciru kuun dikitifa.

Nɔɔ fonde 25

1. Yiro ò maasi, ò boti-di wẽrun sa ò fɔɔku ñ ì sɔɔti, maa ò kpaŋa ta da ì daarina, onŋo na ò yete demba dà ì bà daari, sa maa diima, niina, yete, na dokotoroku kaasina, na tɔɔra daa ta bà bibiri bà fɔɔku tori, bà ta da ì dà boti; ò maa boti-di wẽrun, sa ò ka paana yerika, ò ka bɔɔri, ò kpaŋa kan ka ba seŋiti sa ò puke yerika, ò ka ì kpìi pee, ò ka kute, ka-dan, yomma maa ò ta ba kpɛɛso, mà ka wò mɛɛne sa ò maa paatati, ò fɔɔku ñ ì paana bitì yonŋo.
2. Yiro yẽbire na ò bikamma dà mii, ò boti-di caabooma maa dà ta bibi na teetooma, dà wẽrun. Bisu sù maasi, bà ka sù dɔri nɛɛ yiriba ta kpai bà tɔɔba, ya saatire ka-di, wẽrun buu sù ta boti sa bà ì sù cabiri, bù mɛɛ-di.

Nɔɔ fonde 26

1. Yiro ò maasi, ò boti-di kɔɔrima wẽrun. Mà maa da ì paana dikitifa dɔrikima, dà yeerima maasi, kɔɔri bii muuyi kɔɔrima dà ì faara-di. Bisu sù maasi maa, dà ì na wẽrun-di, sù ta da tooki kɔɔri muuku. Kɔɔri kpɛɛŋu, kuu ta mansireti bisu yerisu, kù kɔɔrima dà tanni-di weena maasi ; kɔɔri kpɛɛnna, naa ta yiiritun yakaweida,

nà tookima dà ì fakasi-di, baa ta nɛki na yunuma bà wẽrun ñ ì mɛɛ, bà yimma kà mɛɛ.

2. Kɔɔrima da ì kpɛɛsiti sa, yiro ñ wẽti-di, mà kperikire wẽrun na fokooma maa den nɔɔre paarikurima ta wò tɔ. Mà da seke wonanne, tɔɔ seɲima, na daasitɔɔku, dà ì bo-di, tinna na borisu, na wẽndaari fuuya bà tiire, mà maa dà seke-di yerisu suu yanduuya kaato kpɛɛnde ta pukire bansire tori, sù tanni.
3. Teera boti-di wẽrun, sa bà tɔntɛ bà tonni kɔɔrima maa borika bà ta nɛkina bà bisu.

Nɔɔ fonde 27

1. Yiro ò maasi, ò boti-di wẽrun sa na ò yon, ò ì bo basima maa ta sikireti ò tiɲu sɛsɛɛma mà mii, ò cɔntina daa ò tiɲu demba ta so basima, ò maa teetena dà yimma, dà basi yonda kpɛɛnda yaanduuya tori, da maa wò teetena.
2. Woo den nɔɔre ta fute yonda, sa maa ò ka cari yonda caanda, ò ka wari sabare, ya ò ka deere derika ka-di, ya tɔɔra ka-di, ò boti-di wẽrun sa bà ì cabiri dà cɔntun buu dà ta wò tɔ.

Nɔɔ fonde 28

Yiro ò maasi, ò boti-di wẽrun sa ò fɔɔku mii na yanduuya mii, biti yonɔ ñ ì paa, maa wẽrun na fokooma maa den nɔɔre, paarikurima maa ta tɔ maa yiro, mà ta da sooki mà pukena yerika.

Nɔɔ fonde 28

1. Yiro boti-di, daa ò ta da basi ò tiɲu tori, kuu den yon mii, ò ta da sooki ò wẽti.
2. Wẽrun na fokooma maa nɔɔre yiro ta boti, ò ka dà yerentitina, ò da ì tɛnna-di, cɔtonya yaa paarikurima ta daka, sa tɔɔba ñ maakan sooki bà piisi fomma, maa bà maakan ta da yerentina bà den wẽrun, fɔɔ tiiriku tori, maa yaɲi-yaɲi ta da ì paana, yiriba fɔɔku ñ ì daari, tiɲu kuu mii bà ta boti wẽrun kù mii.
3. Dà wẽrun na dà fokooma mà maasi, dà ba seɲiti bà kà dà yerentina, bà buute maa yanduuya kaato kpɛɛnde ta naatiri na daa dè ta tɔɲiri.

Nɔɔ fonde 30

Dà ba seɲiti, yonɔ ñ canni paarikurima maa nɔɔ fon yonde, ò dè tɔkɔ dɛɛmma, dà mun sɛki sa tinkpan yonde, kuti yonde, ya yiri yonɔ ka-di, ò basi yomma, maa ta dà buute wẽrun, ya fokooma maa nɔɔre paarikurima maa ta tɔ maa yiro.